GSG HET SEGMENT
PRAKTIJKONDERWIJS

2026-2027

Examenhandboek Bovenbouw Praktijk

Examenhandboek
Schooljaar 2026/2027

Voorwoord

Voor je ligt het examenhandboek voor de opleiding Praktijkonderwijs.
Je zit op dit moment op een school voor praktijkonderwijs, ook wel het PrO genoemd. Aan het einde van de opleiding sluit je dit af met Landelijk Diploma Praktijkonderwijs.

In dit handboek vind je alle informatie die met deze opleiding te maken heeft. Daarnaast wordt er ook uitgelegd aan welke eisen je moet voldoen om voor diplomering in aanmerking te komen.

Lees dit examenhandboek goed door, samen met je mentor. Geef het aan als je iets niet begrijpt.

Veel succes met je opleiding!

Inhoudsopgave

Voorwoord
Inhoudsopgave

1. Gegevens van de school en contactpersonen
2. Begrippenlijst
3. Reglement Diploma Praktijkonderwijs
4. Organisatie van de examens
5. Afspraken

Bijlagen

1. Gegevens van de school en contactpersonen

Het adres van de school:
GSG Het Segment
Van Bergen IJzendoornpark 43
2801 AB Gouda

De Examencommissie bestaat in ieder geval uit:

- de adjunct-directeur, voorzitter van de commissie
- teamleider onderwijsinhoudelijk
- drie werknemers van deze school

We hebben een decaan op school. Dat is een docent die jij kunt benaderen als je vragen hebt over jouw opleiding.
Wat is een decaan?

- Een decaan is ook wel een loopbaanbegeleider of studieadviseur.
- De decaan adviseert leerlingen over onderwijs, vakken, studiekeuze, beroepsmogelijkheden en het kiezen van een vervolgopleiding.
- De decaan helpt leerlingen bij het maken van keuzes die passen bij hun interesses, vaardigheden en toekomstwensen.
- De decaan werkt vaak samen met mentoren, docenten en ouders om de leerlingen te begeleiden.

2. Begrippenlijst

Assessor, gecommitteerde, examinator	Een door de opleiding aangewezen persoon, die bevoegd is om een examengesprek te voeren, een proef en een portfolio te beoordelen. Deze persoon heeft geen belang bij de beoordeling van de leerling (onafhankelijk).
Competentie	Het geheel van kennis, vaardigheden en houding die je nodig hebt voor het uitoefenen van een beroep.
Curriculum Praktijkonderwijs	Hierin staan alle doelen beschreven die horen bij de domeinen Wonen, Werken, Vrije tijd en Burgerschap.
Deelnemer/leerling/student	Dat ben jij!!
Diploma	Het bewijsstuk dat je krijgt als je slaagt voor een opleiding.
Einddoelen	Je moet bewijzen dat je aan deze doelen voldoet.
Examencommissie	De commissie die bepaalt of een leerling wel of niet een diploma heeft behaald.
Mentor	De docent die jou op school begeleidt tijdens je opleiding.
Portfolio	Verzameling van bewijzen waarmee je aantoont aan de eisen van het PrO-diploma te voldoen.
Praktijkbegeleider	De persoon die jou begeleidt op de stageplek.
Presentis	Dit is het online leerlingvolgsysteem waar jij je bewijzen kunt verzamelen voor je diploma PrO.

PrO	Praktijkonderwijs.
Stagebegeleider	De begeleider vanuit school die jouw ontwikkeling bijhoudt vanuit school.
Stagiair(e)	De persoon die stage loopt. Dat ben jij.

3. Eisen Landelijk Diploma Praktijkonderwijs

In dit hoofdstuk geven we een korte samenvatting van de eisen van het Landelijk Diploma Praktijkonderwijs.

3.1 Algemene Eisen Diploma Praktijkonderwijs

Eisen voor het behalen van het diploma Praktijkonderwijs:

A. Streef- en beheersingsdoelen Curriculum Pro

1. Domein Wonen – zo zelfstandig mogelijk wonen
2. Domein Werken – algemene competenties t.b.v. functioneren op de stage-/ werkplek
3. Domein Vrije tijd – zinvol vrije tijd besteden
4. Domein Burgerschap – actief meedoen in de leefomgeving en in de samenleving

In bijlage 1 staat de uitwerking van deze doelen.

B. Cognitieve vaardigheden: taal en rekenen

Naast de bewijzen die je laat zien vanuit de bovenstaande pijlers van het Praktijkonderwijs, laat je ook je ontwikkeling op het gebied van rekenen en Nederlands zien.

C. Voldoende onderwijsdeelname

Je moet in ieder geval 80% aanwezig zijn geweest.

Als je niet aan de gestelde eisen voldoet, ben je een bespreekgeval. Er kan alsnog een diploma worden gegeven als je:

- alsnog laat zien dat je aan de gestelde eisen voldoet
- kan aantonen dat er sprake was van dringende, bijzondere omstandigheden.

De examencommissie beslist of je in aanmerking komt voor het diploma en bepaalt hoe je het diploma alsnog kunt halen.
De Examencommissie bestaat in ieder geval uit:

- de adjunct-directeur, voorzitter van de commissie
- teamleider onderwijsinhoudelijk
- drie werknemers van deze school

3.2 Schooleigen gedeelte bij het algemeen reglement; invulling en uitvoering

Per leerjaar zijn er een aantal bewijzen die extra zwaar mee tellen. Deze bewijzen moet je behaald hebben en in je digitaal portfolio in Presentis hebben gezet om in aanmerking te komen voor het diploma Praktijkonderwijs. De mentor houdt samen met jou bij of jouw digitaal portfolio volledig is.

In onderstaand schema vind je een overzicht van de bewijzen die je moet hebben om in aanmerking te komen voor het diploma Praktijkonderwijs.

Wanneer je niet aan onderstaande eisen hebt kunnen voldoen, krijg je geen diploma, maar een verklaring praktijkonderwijs. Op een verklaring staat vermeld welke periode je leerling bent geweest van GSG Het Segment. Hierop staan geen behaalde resultaten.

Domein	Vak	Bewijs	Waar?
Domein *Wonen*	18+ 18- lessen	Invulformulier 18+ 18- les	Dit vul je aan het einde van de 18+ les in
Domein *Werken*	Branche-opleiding	Branche-certificaat (minimaal 1)	De administratie zorgt ervoor dat jouw certificaat in jouw portfolio komt te staan
	Stage	Stageverslag (1e jaar BB) Stagemarkt (schoolverlaters) Urenverantwoording stage	De administratie zorgt ervoor dat deze documenten in jouw portfolio komen te staan
	CV	CV	Deze zet je zelf in je digitaal portfolio tijdens een les van de mentor
Domein *Vrije Tijd*	Lichamelijke opvoeding	Fotomoment	De foto wordt gemaakt door de gymdocent en hij/zij verzendt deze naar jou. Je typt er zelf een stukje bij tijdens een les van de mentor
Domein *Burgerschap*	IOP-gesprek	Voorbereiding op IOP-gesprek	Deze zet je zelf in je digitaal portfolio tijdens een les van de mentor
	Burgerschap	Keuzeopdracht uit KIES (1e jaar BB: drie per schooljaar, 2e jaar BB: 2 per schooljaar)	Deze zet je zelf in je digitaal portfolio tijdens een les burgerschap
Domein *(theoretisch) Leren*	Nederlands	JIJ-score (2x)	Deze zet je zelf in je digitaal portfolio tijdens een les van de mentor
	Rekenen	JIJ-score (2x)	Deze zet je zelf in je digitaal portfolio tijdens een les van de mentor
	KWT-doel	Doel kiezen waar je trots op bent	Deze zet je zelf in je digitaal portfolio tijdens een les van de mentor

4. Organisatie van de examens

Voor de opleiding Praktijkonderwijs kun je een diploma halen. Er is in de vorige hoofdstukken uitgelegd aan welke eisen je moet voldoen en dat je hiervoor bewijzen moet verzamelen. Daarnaast word je voor het diploma beoordeeld door een gecommitteerde/assessor. Dit is iemand die beoordeelt of je aan de gestelde eisen voldoet.

<u>Diploma Praktijkonderwijs</u>
De bewijzen die je moet verzamelen voor het behalen van je Diploma Praktijkonderwijs verzamel je in je digitaal portfolio in Presentis. Als alle vereiste bewijzen erin zitten en gecontroleerd zijn door de examencommissie, word je opgegeven voor je eindgesprek.
Tijdens dit gesprek zal een assessor, samen met de adjunct-directeur, een gesprek met je voeren.
In dit gesprek komen in ieder geval aan bod:

- Je schoolontwikkeling
- Je stage
- Het benoemen van je sterke en zwakke punten en hoe je hiermee aan de slag bent gegaan
- Jouw toekomst

Als de beoordeling van het examenportfolio en het gesprek voldoende zijn, ben je geslaagd voor het Diploma Praktijkonderwijs. Je zult die week gebeld worden door je mentor met de uitslag.

5. Afspraken

Vanzelfsprekend gelden alle schoolregels die je kan vinden in de schoolgids ook voor de examenleerlingen.

Daarnaast zijn er nog een aantal afspraken over de examens:

- 15 minuten van tevoren aanwezig
- Bij ziekte afmelden
- Je hebt je legitimatiebewijs bij je

De datum voor je eindgesprek is nu nog niet bekend. Deze krijg je via een uitnodiging namens de examencommissie aan het einde van het schooljaar.

Bijlage 1

Curriculum Praktijkonderwijs

Het Programmeringskader Praktijkonderwijs is opgebouwd rond de domeinen: wonen, werken, vrije tijd en burgerschap. Voor elk domein zijn streefdoelen en beheersingsdoelen geformuleerd.

1. In de **streefdoelen** is de kern van het programma praktijkonderwijs beknopt en op hoofdlijnen omschreven.
2. De streefdoelen zijn vervolgens geoperationaliseerd in **beheersingsdoelen**. De beheersingsdoelen geven aan wat de leerling concreet moet kennen en kunnen om een bepaald streefdoel te 'halen'.

Het programmeringskader met streefdoelen & beheersingsdoelen kan ingezet worden als instrument voor:

- planning van onderwijs; als kader van waaruit leerlingen doelen kiezen in hun IOP;
- evaluatie: bij het ontwikkelen van praktijktoetsen voor bepaalde (combinaties van) beheersingsdoelen. Daarmee kan worden geëvalueerd welke (combinatie van) doelen een leerling wel/niet beheerst. Met deze informatie kan het IOP bijgesteld of verfijnd worden.
- verantwoording: opbrengsten van de leerling in beeld brengen m.b.v. bewijzen die de leerling halen op weg naar het diploma praktijkonderwijs.

1

De verdere uitwerking van de streef- en beheersingsdoelen zijn te vinden op de volgende site: https://www.praktijkonderwijs.nl/kennisbank/curriculum-praktijkonderwijs/